

PROF. DR. HALİME LEYLA OYGUR'UN AKADEMİK VE BEŞERİ YAŞAMI ÜZERİNE BAZI GÖZLEMLER

Hakan MIHCI

*(Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İktisat Bölümü, 06532, ANKARA)
hakan@hacettepe.edu.tr)*

Özet:

Bu makale aramızdan zamansız ayrılan Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümü emekli öğretim üyelerinden Prof. Dr. Halime Leyla Oygur'un akademik ve beşeri yaşamı üzerine kimi gözlemleri ortaya koymak amacıyla yazılmıştır. Makalede zaman zaman Prof. Oygur'un kendi bilimsel çalışmalarına da göndermeler yapılmıştır. Ayrıca, çalışmanın sonunda Prof. Oygur'un özgeçmişi ve ulaşılabilen bilimsel etkinlik ve yayınlarının listesine de yer verilmiştir.

Abstract:

Some Observations on Halime Leyla OYGUR as a Person and Academician

This paper contains some observation on Prof. Dr. Halime Leyla Oygur as a person and academician. In this context, some of her research activities are evaluated. In addition, a list of her publications is given with her brief curriculum vitae.

Anahtar Sözcükler: Halime Leyla Oygur, bibliyografya, kalkınma, akademik yaşam, beşeri yaşam.

Keywords: Halime Leyla Oygur, bibliography, development, academic life, human life.

Halime Hoca ile tanışmamız onun yaşamının son dönemlerine ve görelî olarak yakınlaşmamız ise özellikle Doktora tez çalışmama danışmanlık yaptığı 1990'lı yılların ikinci yarısına denk gelmektedir. Bu nedenle, Prof. Halime Oygur'un akademik ve beşeri yaşamı üzerine burada öne sürülecek görüşlerin eksiklikler barındırmamasının ve tamamen nesnel olmasının olanaksızlığını belirtmek yerinde olacaktır.

Prof. Oygur, ODTÜ Ekonomi ve İstatistik Bölümü'nden 1968 yılında mezun olduktan hemen sonra, kurulma aşamasında olan Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümünün "çekirdek kadrosu" içinde yer alarak akademik yaşamına başlamış ve bu yaşamının tamamını aynı kurum içinde geçirmiştir. Bölüm tarihinin ilk ve şu ana kadarki tek kadın profesörü olma özelliği de Halime Hoca'ya aittir. Uzmanlığı, kalkınma iktisadı ve uluslararası iktisat alanları üzerinedir. Verdiği dersler ve gerçekleştirdiği akademik çalışmalar da büyük ölçüde bu uzmanlık alanına giren konularla sınırlı kalmıştır. Uzmanlığa verdiği önem sıkça tekrarlamaktan geri kalmadığı İngilizce bir deyimde de kendisini göstermektedir: "*Jack of all trades, master of none*". Türkçe mealıyla açıklanacak olursa, çeşitli işleri idare edecek düzeyde yapabilen bir kişi, bunların hiç birinde uzman olamaz.

Halime Hoca'nın da akademik yaşantısını bu düstur doğrultusunda yürütmeye çalıştığını söylemek olanaklıdır: Farklı alanlara el atmadan, fazla yayın telaşı içine girmeden, kendi uzmanlık alanıyla sınırlı, az ve olabildiğince nitelikli çalışmalar gerçekleştirmek.

Sosyalist ekonomilerin ve merkezi planlamanın işleyişi, eski doğu bloku ülkeleri arasındaki karşılıklı ticaret, bloklar arası iktisadi ve ticari ilişkiler gibi konular özellikle Türkiye'de pek az kişinin ilgisini çeken, ancak Halime Hoca'nın ciddi katkılarda bulunduğunu düşündüğüm uzmanlık alanlarıdır.

1980'lerin başında yazdığı ve daha sonra kitap haline getirdiği Doçentlik tezinde öne sürdüğü pek çok görüş ve öngörünün ne kadar isabetli olduğu bugün daha yakından anlaşılmaktadır. Örneğin, Sovyetler Birliği ile Batı arasındaki "teknolojik açığın" uzun dönemde Sovyetler Birliği açısından sorunlar yaratacağı tespitini yaparken şunları söylemektedir:

"Sovyetler Birliği sivil üretim alanında kendi kendini besleyen bir teknolojik gelişme sürecini başlatmak zorundadır. Aksi takdirde, eskiden olduğu gibi zaman zaman gerçekleştirdiği atılımlar aradaki teknolojik açığı belli ölçüde kapatacak, ancak uzun dönemde Batı'nın gerisinde kalacaktır (Oygur, 1985: 98)."

Prof. Oygur'a göre, bu durum Sovyetler Birliği'ndeki teknolojik gelişme sürecinin dikkate alınması gereken önemli bir özelliğinden kaynaklanmaktadır:

“Bilim ve teknikteki gelişmelere bağlı olarak üretim teknolojisi hızla değişmekte ve aynı hızla eskimektedir. Dışarıdan ithal edilen teknoloji, ülke içinde uygulamaya geçirilinceye kadar eskimekte ve değerini kaybetmektedir. Buna bağlı olarak teknolojinin hızla ilerlediği günümüzde, gelişimini yabancı teknolojiye dayandıran bir ülkenin dünyanın liderleri arasında yer alması giderek güçleşmektedir. Başka bir ifade ile bütünüyle teknoloji transferine dayanan bir ekonominin uzun dönemde kendi teknolojisini yaratan ya da onu kendi kaynakları ile geliştiren bir ülke ile rekabet etmesi mümkün değildir (Oygur, 1985: 99).”

Bu koşullar altında, 1980'li yıllardan geleceğe doğru bakıldığında, Prof. Oygur bizleri şaşırtacak düzeyde isabetli öngörülerde bulunmaktadır:

“Doğu'nun Batı'ya açılması ya da sosyalist ülkelerin dünya ekonomisiyle bütünleşmesi olarak değerlendirilen bu gelişmeler, politik bloklaşma eğilimlerine rağmen iki ekonomik sistem arasında bir yakınlaşma sağlamıştır. Bu yakınlaşma ise zaman içinde, taraflar arasında karşılıklı bağımlılık ilişkisine dönüşerek, dünya politikası üzerinde etkili olmaya başlamıştır. (...) Öte yandan her iki Blok'ta da bazı güçlerin taraflar arasındaki yakınlaşmaya karşı çıkması beklenmelidir. Ancak kanımızca kısa süreli dalgalanmalara rağmen uzun dönemde ekonomik rasyonellik ilkeleri ağır basacak ve iki sistem arasındaki ekonomik ilişkiler giderek yoğunlaşacaktır (Oygur, 1985: 2 ve 107).”

Bu yoğunlaşmanın dünya ekonomisi ve politikasında giderek önem kazanan çok uluslu şirketler tarafından yönlendirileceği tespiti ise analizler içinde şu şekilde yer almaktadır:

“(...) dün birbirine düşman olan taraflar, bugün ortak çıkarlar doğrultusunda işbirliği yapabilmektedir. Hatta Bloklar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi çabalarına çok uluslu şirketler öncülük etmişlerdir. Başta Perlmutter olmak üzere birçok Batılı düşünür gelecekte Doğu-Batı ilişkilerinin çok uluslu şirketlerce yönlendirileceğine inanmaktadır (Oygur, 1985: 106).”

Çok uluslu şirketlerin ise, gittikleri ülkelerin siyasi yaşamına kendi çıkarları doğrultusunda yön verdikleri gerçeğine de değinmekten geri kalmamaktadır:

“Öte yandan büyük bir ekonomik güce sahip olan çok uluslu şirketler, gittikleri ülkelerde siyasi hayat ve ulusal egemenlik üzerinde etkili olmaktadır. Bu şirketlerin faaliyet gösterdikleri ülkelerde iç politikaya karıştıkları, siyasi hayata kendi çıkarları doğrultusunda yön verdikleri, hatta hükümetleri devirdikleri bilinmektedir (Oygur, “Kalkınma Sürecinde Yabancı Sermaye Yatırımları”, 1989: 48-49).”

Doğu-Batı ilişkilerinin gelişimi ve özellikle Doğu'nun Batı'ya yaklaşması sürecinde Polonya'daki iktisadi ve siyasi gelişmelerin kendine özgü bir yeri olmuş; bloklaşmanın ve Soğuk Savaşın sonuna yaklaşıldığının ilk işaretleri 1970'lerde ve 1980'lerin başında Polonya ekonomisinde gözlenen sorunlardan alınmıştır. Annesi Polonya kökenli olan Prof. Oygur'un bu gelişmelere kayıtsız kalması beklenemezdi. Nitekim, Polonya ekonomisindeki kriz ve ona yol açan nedenlerin incelendiği bir çalışması 1980'lerin başında yayınlanmıştır (Oygur 1981). Diğer bütün çalışmaları gibi, Türkçe olarak kaleme alınan bu çalışma kendi alanındaki önemli bir açığı doldurmakla kalmamış, tamamen Lehçe yayınlanan kaynaklara dayanması açısından da ilginç bir örnek oluşturmuştur.

Ancak buradan yola çıkarak Prof. Oygur'un kullanabildiği dillerin Türkçe ve Lehçeyle sınırlı olduğu sonucuna ulaşmamak gerekir. Uzun süre yurtdışında kalmamış olmasına rağmen, Ankara TED Kolejinde aldığı orta ve lise eğitimi onun son derece akıcı ve düzgün bir İngilizceyle konuşmasına yeterli olmuştur. İngilizceye olan hakimiyetinin diğer bir göstergesi, 1990'ların başında uygulamaya konan Kamu Personeli Dil Sınavı (KPDS)'nden neredeyse tam puan almasıdır. Uzun yıllar yurt dışında kalan pek çok öğretim üyesinin girmeye çekindiği veya görece düşük puanlar aldığı bu sınavdan Halime Hoca'nın 100 üzerinden 99 alması bölüm içinde takdirle karşılanmıştır. Bu kadar yetkin bir yabancı dil birikimine ve hakimiyetine rağmen, çalışmalarını Türkçe yazmakta ısrar etmesi, akla bunun bilinçli bir tercih olduğu düşüncesini getirmektedir. Ayrıca, yazılarında kullandığı Türkçenin dil bilgisi kurallarına uygun, kolay anlaşılır ve akıcı olduğu da bu bağlamda belirtilmelidir.

Prof. Oygur'un ilgi alanının önemli bir bölümünü kalkınma sorunu oluşturmaktadır. Yayınladığı makalelere bakılacak olursa bu sorunun, kalkınma düşüncesinin zaman içindeki gelişiminden, kalkınmanın finansmanında kaynak sorununa; yabancı sermaye yatırımlarından, sanayileşme ve çevre sorunlarına kadar geniş bir alanda ele alındığı anlaşılmaktadır. Akademik yaşamının son

yıllarında da verdiği dersler ve yönettiği tezler büyük ölçüde kalkınma iktisadi ile sınırlı kalmıştır.

Derslerinde ısrarla vurgulamaktan geri kalmadığı konulardan bir tanesi “kalkınma hızı” denen bir kavramın gerçekte var olmadığı veya yanlışlıkla kullanıldığı; bu kavramın kalkınma iktisadının ilk olarak filizlendiği İkinci Dünya Savaşı sonrasında bazı yerli ve yabancı iktisatçılar tarafından iktisadi büyüme oranlarındaki değişimin kalkınma hızı ile özdeşleştirilerek kavramsallaştırılmaya çalışılmasından kaynaklandığı ve bu durumun kalkınmanın niceliksel bir gelişme olarak algılanmasına yol açtığıdır. Oysa kalkınma, sadece niceliksel bir gelişimi değil aynı zamanda niteliksel bir değişimi de tasvir etmektedir ve Halime Hoca’ya göre asıl kalkınmanın bu yönü üzerinde odaklanmak gerekmektedir. Çalışmalarında bu doğrultudaki saptamalara zaman zaman rastlanmaktadır:

“1960’lı yıllarda birçok az gelişmiş ülkenin kalkınma planları Harrod-Domar modeli üzerine kurulmuştu ve bu modelde büyüme hızı bütünüyle tasarruf oranı ve sermaye hasıla katsayısına tabiydi. Özetle, bu yıllarda sermaye birikimi ve kalkınma arasında mekanik bir ilişki olduğu varsayılıyor ve kalkınmanın yeteri kadar tasarruf ve yatırımın sağlanması halinde adeta otomatik olarak gerçekleşeceği kabul ediliyordu. (...) kalkınmanın çok yönlü ve karmaşık bir olgu olduğu ve sadece milli gelirdeki kantitatif değişikliklerle ölçülemeyeceği fikri de oluşmaya başlamıştır. Kalkınma artık ekonomik ve sosyal hayatta topyekun bir değişme olarak görülüyor; insanların düşünce tarzı ve kafa yapısının değişmesinden, piyasa koşullarının ve kurumsal yapının düzeltilmesine kadar bir dizi kalitatif değişikliği içerdiği kabul ediliyordu (Oygur, “Kalkınmanın Finansmanında Kaynaklar ve Kaynak Dengesi Sorunu”, 1985: 329).”

İktisadi büyüme ve kalkınma kavramlarının birbirleriyle özdeşleştirilmemesi gerektiğine, her iki kavram arasında önemli farklılıklar olduğuna yeri geldiğinde değinmekten kaçınmamaktadır:

“Fakirliğin kısır döngüsünden kurtulma çabalarını yansıtan kalkınma uzun bir süredir az gelişmiş ülkelerin başta gelen hedefi olmuştur. Bilindiği gibi ekonomik büyüme bir ülkenin ürettiği mal ve hizmetlerde meydana gelen yıllık artış olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifade ile, büyüme gayrisafi milli hasıladaki değişimi yansıtmakta ve üretim kapasitesindeki gelişmeyi göstermektedir. Kalkınma ise ekonomik büyümeyi içeren, ancak bunun yanı sıra ekonomik, toplumsal ve kurumsal yapıda köklü değişiklikler yapılmasını gerektiren uzun ve zahmetli bir süreçtir (Oygur, 1991: 10).”

Kalkınma, iktisadi büyümeyi de içeren, ancak onun ötesine geçen kurumsal ve toplumsal yapıdaki uzun süreli bir değişikliği içinde barındıran bir süreç olarak görülmeye başlandığında, beşeri kalkınma ve sürdürülebilir kalkınma olguları da ister istemez inceleme konularının içine girmektedir. Halime Hoca da bu doğrultuda son yıllarında Türkiye'nin beşeri kalkınma yolunda kat ettiği aşamalar üzerinde yoğunlaşmış, sürdürülebilir kalkınma konferanslarına, Türkiye Çevre Vakfı'nın düzenlediği toplantılara etkin olarak katılmaya başlamış ve derslerinde öğrencilerine bu konulardaki güncel gelişmeleri aktarmaya özen göstermiştir. Bu bağlamda 1990'lı yılların başında Türkiye Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Vakfı (TUISAV) Çevre Sorunları Araştırma Merkezi Başkanlığı görevini de bir süre yürüttüğü belirtilmelidir.

Kalkınmanın beşeri yönüyle giderek daha fazla ilgilenme çabası, Prof. Oygur'un insan sevgisi ve toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi isteğiyle yakından ilişkilidir. Bu çerçevede, az gelişmiş ülkelerin ve Türkiye'nin temel özelliklerinden olan yüksek nüfus artış hızını çözülmesi gereken en ciddi sorunlardan biri olarak görür. Hatta, çeşitli iktisadi düşünce okulları arasında kendisine en yakın gördüğü okulun "Neo-Maltusyenler" olduğunu da zaman zaman dile getirmiştir. Hızlı nüfus artış oranlarının az gelişmiş ülkelerin mevcut sorunlarını daha da ağırlaştırdığını şu sözlerle vurgulamaktadır:

"1940'lı yıllarda çeşitli nedenler dünya kamuoyunun ve iktisatçıların ilgisini az gelişmiş ülkelere yöneltmiştir.

Batıdaki bazı tıbbi gelişmelerin az gelişmiş ülkelere aktarılması bu ülkelerde büyük bir nüfus patlamasına yol açmıştır. Öteden beri Batı'nın çok gerisinde olan bu ülkelerde hayat standardının bu demografik gelişme nedeniyle dayanılmaz ölçüde düşmesi, bu ülkelerin sorunlarını gündeme getirmiştir (Oygur, 1984: 26)."

Nüfus artışı ile verimlilik arasındaki ters yönlü ilişkilere de değinmeye çalışmaktadır:

"(...) Bu gelişme ekonomideki etkinliğin giderek azaldığını ortaya koymaktadır. İstihdamdaki artış esas olarak nüfus artışından kaynaklandığına göre, nüfus artış hızının azalması halinde, milli gelirin büyümesi sınırlanmış olacaktır. Bu durumda uzun dönemli büyümenin büyük ölçüde işgücü verimliliğindeki artışa bağlı kalacağı açıktır. Nitekim 60'ların sonuna doğru Polonya'da nüfus artış hızının % 1'in altına düşmesi, işgücü verimliliğini artırma yolundaki çabaları yoğunlaştırmıştır (Oygur, 1985: 12)."

Hızlı nüfus artışı sadece işgücü verimliliğini olumsuz yönde etkilemekle kalmamakta, aynı zamanda doğal kaynaklar ve çevre üzerinde de kayda değer baskılar oluşturmaktadır:

“1950 ile 1990 arasında dünya sınai mal üretimi yedi misli artmıştır. Artan sınai üretimle birlikte, daha fazla hammadde ve enerji tüketilmektedir. Hem üretim hem de tüketim aşamasında ortaya çıkan çeşitli atıklar ciddi boyutlara ulaşmıştır. Ayrıca dünyanın az gelişmiş bölgelerinde hızla artan nüfus, doğal kaynaklar ve çevre üzerinde büyük bir baskı oluşturmaktadır (Oygur, 1991: 10).”

Benzer sorunlara Türkiye deneyiminde şu şekilde rastlanmaktadır:

“Hızlı nüfus artışı, kentleşme ve sanayileşme Türkiye'deki çevre sorunlarının gerisinde yatan temel nedenlerdir. (...) Az gelişmişliğin temel özelliği olan hızlı nüfus artışı, Türkiye'nin kalkınmasını zorlaştıran faktörlerin başında yer almaktadır. 1950-75 döneminde en üst düzeye ulaşan nüfus artış hızı daha sonra hafif bir azalma gösterdiyse de bugün Türkiye % 2.5'ler civarındaki yıllık ortalama ile nüfusu en hızlı artan ülkeler arasında yer almaktadır. Her yıl mevcut nüfusa ilave olan yüzbinlerce insanın temel ihtiyaçlarının giderilmesi ormanlarımızın tahribi, otlakların azalması, toprağın gübre ve tarım ilaçlarının kullanımı ile kirlenmesi ile mümkün olmuştur (Oygur, 1991: 12).”

Çevrenin korunması, insan yaşamının kalitesinin yükseltilmesi, modern yaşam standartlarına ulaşılması Halime Hoca'nın üzerinde titizlikle durduğu konular arasında yer almaktadır. Bu tür ilerlemelerin hem toplumsal hem de bireysel düzeyde gerçekleşmesini arzulamaktadır. Ancak bu durum kendi özel yaşantısının mütevazılığına hiç bir zaman gölge düşürmemiştir. İyi giyinmekten, güzel yemek yemek ve içki içmekten hoşlandığını söyleyebiliriz. Ancak bütün bunları aşırılığa kaçmadan, makul düzeylerde kalarak yapmıştır.

Kendisini daha yakından tanıma olanağını bulduğum Doktora tezimin yazılması aşamasında, sağlık sorunlarına rağmen, sunduğu sınırsız destek ve yardımlar, onu resmi tez danışmanı sınıflamasının içinde barındırdığı “soğukluğun” ve “mesafeliliğin” ötesinde kendime yakın hissetmeme yol açmıştır. Tez çalışmam süresince sadece yazılı metinleri zamanında ve titizlikle okuyup, çalışmanın iyileştirilmesi için yol gösterici önerilerde bulunmakla kalmamış; tez yazımı sürecinin beraberinde getirdiği çeşitli yan sorunları ve sıkıntıları göğüsleyebilmemde de bana yardımcı olmuştur. Bu durum onun hem akademik hem de insani yönünün ne kadar gelişkin olduğunu gözlemlememe yol açmıştır.

Bölüm Başkanlığı yaptığı dönemler de, Prof. Oygur'un yaşam kalitesi ve insana verdiği önemin bölüm mensupları tarafından hissedilmesine olanak tanıyan uygulamalara tanıklık etmiştir. Son derece kıt mali olanaklara rağmen, bölüme fotokopi makinasının alınması, çalışma odalarındaki perdelerin yenilenmesi, Nobel ödülü kazanmış iktisatçıların fotoğraflarının büyütülüp çerçevelenilerek bölüm duvarlarına asılması, öğretim üyeleri ve araştırma görevlilerinin tümüne Hacettepe Üniversitesi antetli kartvizitler bastırılıp hediye olarak dağıtılması gibi uygulamalar hep Halime Hoca'nın Bölüm Başkanlığı döneminde gerçekleşmiştir.

Araştırma görevlileri ve özellikle bayan olanları Halime Hoca'nın Bölüm Başkanlığı döneminde ve sonrasında kendisinden yakın ilgi görmüşlerdir. Oğlu Kerim'e olan düşkünlüğüne rağmen, bayan asistanlara kız çocuk doğurmaları için öneride bulunmayı ihmal etmemiştir. Bunu kız çocuklarının annelerine daha fazla yardımcı olup daha çok şeyi paylaştıklarını düşündüğünden mi, yoksa başka gerekçelerden dolayı mı önermekteydi? Bu sorunun yanıtını bilemiyorum. Ancak bildiğim ve gözlemleyebildiğim kadarıyla oğlu Kerim, Halime Hoca'nın son dönemdeki uzun ve zorlu hastalığı süresince, işini bırakma pahasına sabırla, gocunmadan annesine bakmaya çabalamıştır. Hastalığının son günlerinde "ne kadar iyi bir çocuk yetiştirmiş olduğunu" kendisine söylediğimizde, bunu gözleri dolarak ve başını sallayarak onaylamıştır.

Halime Hoca'nın oğluna olan düşkünlüğünün başka bir göstergesi de, kendisi Yüksek Lisans öğrenimi için İngiltere'ye gittiğinde onunla daha sık ve sağlıklı iletişim kurabilmek için daha önceleri çekingenliğinden dolayı elini bile sürmediği bilgisayarına çabucak yakınlaşmasıdır.

Bölümdeki çalışma odasına bilgisayar geldiğinde uzun süre ona hiç dokunmamıştır. Kerim'in İngiltere'ye gidişiyle birlikte bilgisayarının örtüsü açılmış, önceleri başkalarından yardım alarak, daha sonra ise kendi çabasıyla düzenli olarak elektronik posta kullanımına geçmiştir. Kısa sürede bilgisayara yönelik çekingenliğini tamamen üzerinden atmış ve bu alanda bölüm içindeki eski kuşak öğretim üyelerine de öncülük etmiştir. Bu gelişmede oğluna bağlılık ve onunla iletişim kurma isteğinin payı büyük olmuştur.

Prof. Oygur'un alımlı, sevecen, insancıl, modern ve karizmatik olması çalışma arkadaşları ve meslektaşları arasında en dikkat çekici özellikleri arasında yer almıştır. Bu özelliklerine konusuna hakim ve kompleksiz olma özellikleri de eklenince Prof. Oygur, öğrenciler tarafından en çok sevilen Hocalar arasındaki yerini almıştır. Mezuniyet törenleri ve yemeklerinde de kendisine en çok sevgi gösterilen Hocaların başında Halime Hoca gelmiştir.

Bu noktada, Prof. Oygur'un yaşamının çeşitli dönemlerinde ve özellikle de akademik etkinliklerinin en kritik aşamalarında çeşitli hastalıklarla boğuşmak durumunda kaldığını da belirtmek yerinde olacaktır. Bu duruma ek olarak ihtirastan uzak bir kişiliğe sahip olmasının, akademik etkinliklerini kendi uzmanlık alanıyla sınırlamasına yol açtığını ve potansiyelini tam olarak kullanmasına engel olduğunu da öne sürmek mümkündür.

Emekliliğinin öncesinde belirli aralıklarla sağlığını bozan hastalıklarının, kendisini daha uzun sürelerle rahatsız etmeye başlamasıyla birlikte, gündelik yaşantısı kesintiye uğramış ve bu durum yaşam karşısındaki yılgınlık, yorgunluk ve kırgınlığını arttırmıştır. Bu gelişmelerin sonucunda, yakın çevresindekilere “emekli olacağını”, uzun zamandan beri gerçekleştirme fırsatı bulamadığı “örgü örmek, değişik yemekler pişirmek” gibi etkinliklere başlayacağını söyleyerek bir anlamda kendisini emekli olma düşüncesine alıştırmaya çalışmıştır.

Ancak 30 yılı aşkın bir çalışma yaşamının sonrasındaki emekliliği kendisine beklediği huzuru getirmemiş; giderek ağırlaşan hastalıklarla boğuşmak durumunda kalmıştır.

Geriye dönüp baktığımızda ise, Halime Hocanın sevecenliği, cana yakınlığı, anaçlığı, bilgi birikimi, modernliği ve insancılığıyla öğrencilerinin ve onu sevenlerinin yüreğinde kendine özgü bir yer edindiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

PROF. DR. HALİME LEYLA OYGUR'UN ÖZGEÇMİŞİ

Prof. Dr. Halime Leyla Oygur 6 Kasım 1945 tarihinde Zonguldak'ın Karadeniz Ereğlisi'nde doğmuştur. İlkokulu Mimar Kemal İlkokulu'nda, Ortaokul ve Liseyi ise Ankara TED Koleji'nde okumuştur. Lisans öğrenimini O.D.T.Ü. İdari Bilimler Fakültesi, Ekonomi ve İstatistik Bölümü'nde 1968 yılında tamamlamıştır. Lisans derecesini aldıktan hemen sonra, 29 Ağustos 1968 tarihinde, akademik yaşamının tamamını geçireceği ve ilk kurucu kadrosu içinde yer alacağı Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümü'ne Araştırma Görevlisi olarak atanmıştır. Ferruh Oygur'la olan evliliğinden 10 Haziran 1972 yılında dünyaya gelen oğlu Kerim'in doğumu da Hacettepe Üniversitesi Hastanelerinde gerçekleşmiştir.

Prof. Oygur, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde 24 Mart 1976 tarihinde “Türkiye’de Koruma Politikasının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Deneme” başlıklı doktora tezi ile doktora derecesini almıştır.

Akademik yaşamının ilk dönemlerinde, lisans ve lisansüstü düzeyde “İktisada Giriş”, “Mikro İktisat”, “Modern İktisat Teorisi”, “Çalışma Ekonomisi”, “Türkiye Ekonomisi”, “Uluslararası İktisat” ve “Entegrasyon Teorileri” gibi farklı alanlarda dersler vermiş olan Prof. Oygur, akademik yaşamının ilerleyen dönemlerinde kalkınma alanı üzerinde yoğunlaşmış, “Kalkınma İktisadı”, “Kalkınma Teorisi ve Politikası” ve “Seminer” gibi dersleri vermeye başlamıştır. Ayrıca Oygur, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası’nda, Hizmet-içi Eğitim Programları çerçevesinde “Uluslararası İktisat” dersini de vermiştir.

Prof. Dr. Halime Oygur iktisat dalında yazdığı ve daha sonra kitap haline getirdiği “Doğu-Batı Ekonomik İlişkileri” adlı tez ile 1981’de, Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat Anabilim Dalı’nda Doçent, 1989 yılının başında ise aynı Anabilim Dalı’nda Profesör olmuştur. Bu Anabilim Dalı’nda 1985-1988 ve 1993-1997 yılları arasında Anabilim Dalı Başkanlığı yapmıştır. 1991-1996 yılları arasında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim Kurulu Üyesi ve 1994-1996 yılları arasında İktisat Bölüm Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Prof. Oygur, ayrıca, Türkiye Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Vakfı (TUISAV) Çevre Sorunları Araştırma Merkezi Başkanlığı görevini de bir süre üstlenmiştir.

Uzun süre yurt dışında bulunmamasına rağmen, İngilizceye hakimiyeti üst düzeyde olmuştur. İngilizceye ek olarak Prof. Oygur Lehçe de bilmekteydi.

Yurtiçi ve yurtdışında çeşitli bilimsel toplantılara katılmış olan ve iktisadın daha çok kalkınma iktisadi ve uluslararası iktisat alanlarında çalışmaları bulunan Prof. Oygur, Hacettepe Üniversitesi İktisat Bölümündeki 32 yıllık hizmetinin sonucunda 17 Temmuz 2000 tarihinde sağlık sorunlarından dolayı emekliye ayrılacak zorunda kalmıştı.

PROF. DR. HALİME LEYLA OYGUR’UN BİLİMSEL ETKİNLİKLERİ VE YAYINLARI

I-KİTAP

- 1- *Doğu-Batı Ekonomik İlişkileri*. H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, Yayın No: 9, Ankara, 1985. (Doçentlik Tezi)

II- MAKALELER

- 1- “Türkiye’de Çimento Sanayi- Koruma Politikasının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Deneme”, *H.Ü. İdari Bilimler Dergisi*, C. 1, Sa. 1, Haziran 1978, s.30-37.
- 2- “Polonya Ekonomisi: Sorunlar ve Nedenleri”, *H.Ü. İdari Bilimler Dergisi*, C. 1, Sa. 4, Haziran 1981, s.79-87.
- 3- “Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler”, *Modern Yönetim Semineri*, Türk-İş Yayınları, No: 144, Ankara 1982, s. 117-126.
- 4- “Kalkınma Düşüncesinin Gelişmesi”, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 2, Sa. 3, Nisan 1984, s. 25-32.
- 5- “Kalkınmanın Finansmanında Kaynaklar ve Kaynak Dengesi Sorunu”, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 3, Sa. 1-2, 1985, s. 329-338.
- 6- “Karşılıklı Ticaret”, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 4, Sa. 1-2, 1986, s. 119-125.
- 7- “Sosyalist Ekonomilerde Yabancı Sermaye Yatırımları”, *Dış Ticarete Durum*, Sa. 15, Mart-Nisan 1989.
- 8- “Yeni Korumacılık”, *Ankara Sanayi Odası Dergisi*, Sa. 100, Eylül-Ekim 1989, s. 32-34.
- 9- “Doğu Avrupa’daki Son Gelişmelerin Nedenleri ve Sonuçları”, *Ankara Sanayi Odası Dergisi*, Sa. 101, Kasım-Aralık 1989.
- 10- “Kalkınma Sürecinde Yabancı Sermaye Yatırımları”, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 7, Sa. 1-2, 1989, s. 45-52.
- 11- “Kalkınma, Sanayileşme ve Çevre”, *Ankara Sanayi Odası Dergisi*, Sa.112, Kasım-Aralık 1991, s. 10-13.

III-TEZLER

- 1- “Türkiye’de Koruma Politikasının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Deneme”, *Doktora Tezi*, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara 1976.
- 2- “Doğu-Batı Ekonomik İlişkileri”, *Doçentlik Tezi*, Ankara 1980.

IV- KATILINAN KONGRE, KONFERANS VE SEMİNERLER

- 1- “Türk Tütüncülüğü ve Sorunları”, (Tebliğ), Hacettepe Üniversitesi ile Boğaziçi Üniversitesi tarafından düzenlenen *İktisat Eğitim ve Araştırma Projesi Semineri*, İstanbul, Ocak 1972.
- 2- “Karşılıklı Ticaret (Counter Trade)”, (Tebliğ), Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Mensuplarına O.D.T.Ü.’de yapılan sunum, Ankara, 1986.
- 3- Bilimsel çalışmalar yapmak ve seminerlere katılmak üzere İngiltere’nin *London School of Economics* ve *Sussex* Üniversitelerinde bulunma, Londra, Brighton, 6-20 Eylül 1986.

- 4- Polonya Bilimler Akademisi'nin, Jagiellon Üniversitesi'nde düzenlenen "Çağdaş Sorunlar Karşısında Bilim" konulu 3. *Polonya Kökenli Bilim Adamları Kongresi*'ne katılım, Krakow, 16-20 Temmuz 1989.
- 5- *Coastal Zone Management: An Integrated Approach* konulu seminere yorumcu olarak katılım, Çeşme/İzmir, 20-22 Mayıs 1991.
- 6- *International Conference on Sustainable Development* konulu konferansa katılım, İstanbul, Kasım 1991.
- 7- *Balkan Kadınlarının Birliği Kongresi*'ne yorumcu olarak katılım, Selanik, 7-14 Kasım 1992.
- 8- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği *Kadın Girişimciliği* seminerine katılım, Ankara, 3-5 Ağustos 1993.
- 9- "Türkiye'nin Avrupa'da Çıkarları", (Tebliğ), "Almanya'nın ve Türkiye'nin Avrupa'da, Ortadoğu'da ve Orta Asya'da Ortak Çıkarları" konulu *Türk-Alman Konferansı*, Münih, 7-9 Haziran 1995.
- 10- Dış Politika Enstitüsü ile Güney Doğu Avrupa Derneği tarafından düzenlenen *Türk-Alman Konferansı*'na yorumcu olarak katılım, Mersin, 29 Mayıs-2 Haziran 1996.

V- DANIŞMANLIĞINI YÜRÜTTÜĞÜ TAMAMLANMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLER

- 1- Zeynep Sancaktaroğlu, "İngiliz Endüstri Devrimi", Yüksek Lisans Tezi, 1985.
- 2- T. Mine Turhan, "Dünya'da ve Türkiye'de Serbest Bölgeler", Yüksek Lisans Tezi, 1988.
- 3- Okan Erden, "Türk Televizyon Sektöründe Teknoloji Transferi ve Yabancı Sermaye Yatırımları", Yüksek Lisans Tezi, 1993.
- 4- Özgür Teoman, "Dış Ticaret Kalkınma İlişkisi Çerçevesinde Türk Dış Ticaretinin Gelişimi", Yüksek Lisans Tezi, 1994.
- 5- Ercan Kaya, "Türkiye'ye Yapılan Güvenlik Yardımları ve Etkileri", Yüksek Lisans Tezi, 1997.
- 6- Melih Han Bilgin, "Teknoloji Transferi ve Türkiye'de Havacılık Sanayii", Yüksek Lisans Tezi, 1998.
- 7- Nesime Nilgün Çokça, "İktisadi Kalkınma-Çevre İlişkisi", Yüksek Lisans Tezi, 1998.
- 8- Hakan Mihçı, "Kalkınma Sürecinde Yapısal Değişim: Yeni Sanayileşen Ülkeler ve Türkiye, 1950-1995", Doktora Tezi, 1998.